

สำนักวิทยบริการกับประชาคมมหาวิทยาลัยทักษิณ

อดิศร ตักดีสูง *

สำนักวิทยบริการหรือห้องสมุดแต่เดิมนั้น¹ นับว่ามีบทบาทยิ่งต่อการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยเพราะไม่เพียงเป็นแหล่งเก็บทรัพยากรสารสนเทศ² ที่ใหญ่ที่สุด แต่ห้องสมุดยังเป็นหน่วยงานสำคัญที่จำต้องพัฒนาบทบาทให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาคมในมหาวิทยาลัยทักษิณ ห้องสมุดจะปรับบทบาทไปในทิศทางไหน ประชาคมมหาวิทยาลัยต่างคาดหวังต่อสิ่งใด จึงเป็นคำถามที่อาจมีหลากหลายคำตอบ บทความนี้มุ่งตั้งข้อสังเกตและแสดงทัศนะบางประการเกี่ยวกับสำนักหอสมุดในยุคการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมไร้พรมแดนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

พันธะหน้าที่ห้องสมุด : นโยบายของมหาวิทยาลัยยุคใหม่

โดยภาพรวมแล้วนโยบายของมหาวิทยาลัยแทบทุกแห่งในยุคปัจจุบันจะปรับเปลี่ยนไปจากอดีตค่อนข้างมาก เพราะบทบาทมหาวิทยาลัยในยุคใหม่นั้นไม่เพียงจะเน้นงานวิชาการ แต่ยังคงมีบทบาทต่อท้องถิ่นต่อชุมชน ด้วยนโยบายดังกล่าวห้องสมุดจึงต้องมีพันธะหลายประการที่ต้องสอดคล้องกับมหาวิทยาลัย คือ

1. ในส่วนของอาจารย์ นโยบายของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มักกำหนดว่าหน้าที่ของอาจารย์นอกจากจะสอนแล้ว อาจารย์ยังจะต้องมีหน้าที่ “วิจัย” เพื่อพัฒนาคุณภาพของตัวอาจารย์เอง การทำวิจัยน่าจะเป็นวัฒนธรรมที่มีอยู่ในตัวของอาจารย์ทุกคนมากกว่าที่จะเป็นการหางานทำเพิ่มเติม จากการสอนเมื่อว่าง เพราะการทำวิจัยจะเป็นการพัฒนาคุณภาพของตัวอาจารย์เองในเรื่องความรู้และประสบการณ์ อันจะนำมาใช้ในการเรียนการสอนให้เกิด

*อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

¹ ในบทความนี้ผู้เขียนจะใช้คำว่า “ห้องสมุด” แทนคำว่า “สำนักวิทยบริการ” เนื่องจากทัศนะผู้เขียนเห็นว่าสื่อความหมายชัดเจนและทำความเข้าใจได้ง่ายกว่า

² หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนศึกษาและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับแวดวงวิชาการ

ประโยชน์แก่ตัวนิสิต ดังนั้นสิ่งจำเป็นพื้นฐานของการทำวิจัยคือฐานข้อมูล ห้องสมุดจึงเป็นแหล่งสำคัญ ๆ ของฐานข้อมูลโดยเฉพาะข้อมูลทุติยภูมิที่จะให้อาจารย์เข้ามาใช้บริการ

2. ในส่วนของบุคลากรในสถาบันองค์กรต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยยุคใหม่คือความพยายามให้บุคลากรค้นคว้าหาองค์ความรู้ใหม่ด้วยการทำวิจัยเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัยอย่างเต็มรูปแบบ หรือมหาวิทยาลัยที่ใช้การเรียน การสอนแบบ INQUIRY การที่จะพัฒนาไปถึงแนวทางนั้น ห้องสมุดเป็นปัจจัยสำคัญอย่างมากเพราะห้องสมุดจะเป็นสิ่งที่เรียกว่า INFARSTRUCTIONS สำหรับมหาวิทยาลัยที่พัฒนาไปสู่รูปแบบดังกล่าว (สุวิมล ธนะผลเลิศ และ ปรัชญา ขาวผ่อง 2544 : น.9 - 10)

3. ในส่วนของนิสิตนโยบายของมหาวิทยาลัยจะเน้นอยู่เสมอว่าการเรียนในระดับอุดมศึกษานิสิตต้องรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ไม่ใช่รอรับข้อมูลจากอาจารย์ฝ่ายเดียวเพราะเวลาที่อาจารย์ให้ความรู้แก่นิสิตมีจำกัดเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณสารนิเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ความรู้ที่ได้จากอาจารย์จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่จะกระตุ้นให้นักศึกษาหาข้อมูล การเรียนที่ครูถ่ายทอดให้ฝ่ายเดียวนิสิตจะไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในระยะยาวได้ (ระพี สาคริก 2540 : น.29) ในทางกลับกันบทบาทของอาจารย์ก็ต้องเปลี่ยนไปไม่ใช่ผู้ถ่ายทอดอย่างเดียว แต่ต้องเป็นผู้ส่ง

เสริมและกำกับในการเรียน เป็นผู้สร้างแรงจูงใจตลอดจนความลึกซึ้งในการแก้ปัญหา (จรัส สุวรรณเสนา 2540 : น.13) ซึ่งการค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีดังกล่าวผู้ที่มีทักษะในการเข้าถึงสารนิเทศจะมีประโยชน์และได้เปรียบ การมีห้องสมุดที่ดีในมหาวิทยาลัยจึงมีความจำเป็นมากในยุคปัจจุบัน

4. ในส่วนของการให้บริการแก่สังคมภายนอก เช่น ชุมชน ประชาคมต่าง ๆ มหาวิทยาลัยมีนโยบายชัดเจนว่าจะสนับสนุนให้อาจารย์และบุคลากรมีส่วนช่วยเหลือและบริการแก่สังคมภายนอก ในเรื่องต่าง ๆ เช่น ทางวิชาการ โดยมหาวิทยาลัยจะเป็นฝ่ายสนับสนุนด้านงบประมาณให้ในทางกลับกันประชาคมภายนอกก็สามารถเข้ามาใช้บริการจากทางมหาวิทยาลัยได้ ด้วยนโยบายดังกล่าว ทำให้ห้องสมุดเป็นหน่วยงานสำคัญหนึ่งที่จะตอบสนองต่อสังคมภายนอกได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นแหล่งสารนิเทศ เป็นแหล่งข้อมูลท้องถิ่นที่จะบ่มเพาะสติปัญญาให้กับบุคคลต่าง ๆ ได้ โดยสามารถ เข้ามาใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรของห้องสมุดในท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ :

ความคาดหวังของประชาคม

สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ นับเป็นหน่วยงานสำคัญที่ประชาคมในมหาวิทยาลัยและประชาคมภายนอกคาดหวังไว้ว่าจะมีความเพียบพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อ

พัฒนาสู่ความเป็นเลิศในทางวิชาการและการให้บริการ ดังนั้นในส่วนของห้องสมุดเองจะต้องมีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ในแง่ของฐานทรัพยากร ห้องสมุดต้องเป็นแหล่งสำคัญของข้อมูล ทรัพยากรประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร รวมทั้งโสตวัสดุอิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่าง ๆ

2. ในแง่ของทรัพยากรบุคคล ห้องสมุดจะต้องมีบุคลากรที่เพียงพอและมีประสิทธิภาพในการทำงานด้านสารนิเทศ

3. ในแง่ของการให้บริการ ห้องสมุดจะต้องมีการพัฒนาการบริการให้สอดคล้องกับยุคสมัย เพราะปัจจุบันหน้าที่การให้บริการของห้องสมุดมีขอบเขตที่กว้างไกลมากกว่าการให้บริการค้นหา ยืม - คืน หนังสือ เพียงอย่างเดียว

ที่กล่าวมาข้างต้นนี้คือ องค์ประกอบที่สำคัญของบทบาท หน้าที่ของห้องสมุดในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในเรื่องเทคโนโลยี และหากห้องสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณจะก้าวสู่จุดจุดหมายความเป็นเลิศดังกล่าวนี้จำเป็นต้องพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ คือ

1. ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยทักษิณต้องมีความพร้อมในเรื่องของฐานข้อมูล เพราะถือเป็นสิ่งจำเป็น การเตรียมพร้อมในเรื่องฐานข้อมูลนั้นต้องดูองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง เช่น หากมหาวิทยาลัยทักษิณเน้นเรื่องการสอน ห้องสมุดต้องหาหนังสือ วารสาร บทความที่ทันสมัยมาไว้บริการ หากมหาวิทยาลัยเน้นการวิจัย ห้องสมุดต้องมีหนังสือ งานวิจัย และ

วิทยานิพนธ์จากสถาบันต่าง ๆ การที่ห้องสมุดจะทำได้ต้องมีการกำหนดแผนหรือแนวทางไว้ล่วงหน้า เช่น ควรหาหนังสือที่ตรงกับความต้องการของนิสิตแต่ละคณะและเรื่องที่ตรงกับการสอน มีจำนวนเล่มซ้ำกันให้มากเพียงพอต่อการใช้งานวิจัยต่าง ๆ ต้องมีอย่างเพียงพอและครอบคลุมในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยสารสนเทศเหล่านี้ต้องมีความเหมาะสม ถูกต้อง ทันสมัย โดยเน้นในเรื่องคุณภาพ (สุวิมล ธนะผลเลิศ และปรัชญา ขาวผ่อง 2544:น.14) นอกจากนี้ในยุคโลกแห่งการสื่อสารไร้พรมแดนห้องสมุดจำต้องให้ความสำคัญกับอินเทอร์เน็ตเพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการค้นหาข้อมูลที่มีมากมาย มหาศาล บรรณารักษ์ควรให้ความสนใจกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มีการจัดระเบียบ จัดรูปแบบข้อมูลเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ขณะเดียวกันบรรณารักษ์เองต้องให้ความสนใจต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของสถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ และสามารถสร้างฐานบรรณานุกรมได้ (พุทธชาติ เสนุโณ 2540 : น.14)

2. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณต้องมีการพัฒนาบุคลากร โดยมีการวางแผนเกี่ยวกับขอบเขต ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีบุคลากรในสัดส่วนและปริมาณเหมาะสม มีการสร้างแรงจูงใจด้วยตำแหน่งและเงินเดือนจากบุคลากร มีการควบคุมคุณภาพ มีการส่งเสริม และสนับสนุน ด้านวิชาการแก่บุคลากร และที่สำคัญบุคลากรและบรรณารักษ์เองควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

2.1 ต้องมีความรู้ทางจิตวิทยาในการติดต่อสื่อสาร เพราะบุคลากรดังกล่าวต้องติดต่อกับคนมาก จึงต้องมีจิตวิทยาในการสื่อสาร การมีจิตวิทยาจะทำให้ควบคุมตนเอง โน้มน้าวผู้อื่นและช่วยแก้ไขปัญหาคือความเข้าใจผิดต่อกันได้

2.2 ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไป มีความจริงใจ รักและเอาใจใส่ ต่อหน้าที่ มีอัธยาศัยดีพร้อมที่จะช่วยเหลือบุคคลในทุกระดับไม่เลือกการปฏิบัติหน้าที่ต่อเฉพาะบุคคลบางกลุ่มที่มีผลประโยชน์ต่อบุคลากรเอง

2.3 ต้องมีความรู้มากพอ โดยเฉพาะในส่วนของฐานข้อมูล สามารถอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างไม่ติดขัดตลอดจน รู้วิธีจะค้นหาข้อมูลให้กับผู้ที่ใช้บริการ ต้องสร้างทัศนคติที่ว่าหากไม่รู้แหล่งข้อมูล ก็สามารถแนะนำวิธีการค้นหาให้กับผู้บริการได้ ที่สำคัญก็คือบุคลากรต้องหาความรู้อยู่เสมอ

2.4 บุคลากรต้องมีความละเอียด ประณีต ความจำดี มีความอดทน ควบคุมอารมณ์ได้เสมอ มีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน สามารถทำงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง (สมคิด อุปนนชัย และ นิตยนาถ มายากุล 2540 : น.60 - 70)

3. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณควรมีระบบจัดการที่ดี ให้ความสำคัญกับการจัดหาทรัพยากรให้เพียงพอกับผู้ใช้บริการ

มีการใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด กำหนดนโยบายการจัดหาทรัพยากรให้เป็นไปอย่างละเอียด มีจุดหมายชัด บรรณารักษ์สามารถควบคุมได้ มีการอธิบายและสร้างความเข้าใจให้กับผู้รับบริการ เพราะปัจจุบันแม้ว่าการเข้าถึงสารสนเทศจะทำได้ไม่ยาก เพราะมีเทคโนโลยีช่วย แต่ก็มีคนจำนวนไม่น้อยไม่สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้ด้วยตนเอง หลายคนยังต้องอาศัยบุคลากรของห้องสมุด ดังนั้นการจัดการกับระบบให้ดีขึ้นจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ในระดับหนึ่ง ขณะเดียวกันบุคลากรเองต้องเข้าใจเกี่ยวกับบริการสารสนเทศซึ่งมีความหลากหลาย ดังนั้นจึงควรมีการจัดทำฐานข้อมูล เช่น รวบรวม จัดเก็บ ป้อนข้อมูล การเรียกใช้ข้อมูล ฯลฯ รูปแบบหนึ่งของสารสนเทศที่จัดทำได้คือ กฤตภาคหรือ CLIPPRING เฉพาะสาขา เป็นต้น (เปล่งศรี อิงคินันท์ 2544 : น. 11 - 18)

4. ห้องสมุดควรให้ความสำคัญกับเอกสารและข้อมูลบางประเภทคือ สารนิเทศที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับท้องถิ่น กับหนังสือหายาก โดยมีการจัดการดังนี้

4.1 สารนิเทศที่เป็นข้อมูลท้องถิ่นภาคใต้ ควรให้ความสำคัญในแง่การค้นหารวบรวมจัดเก็บโดยอาจทำในรูปแบบดังนี้

ก. มีหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นมาเป็นพิเศษ รับผิดชอบจัดเก็บและให้บริการแก่ผู้ที่สนใจ มีการจัดห้องที่จะค้นคว้าในด้านนี้เฉพาะ อาจมีการตั้งชื่อห้องโดยใช้ชื่อผู้มีคุณูปการแก่มหาวิทยาลัย

ข. ภายในห้องจะมี สารนิเทศที่เกี่ยวข้องกับ 14 จังหวัดภาคใต้ มีการแบ่งหมวดหมู่ออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรม (ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ความเชื่อ) สังคม เศรษฐกิจ สาธารณสุข ทรัพยากรธรรมชาติ เทคโนโลยี เป็นต้น

ค. มีเจ้าหน้าที่ประจำ เพื่อคอยบริการตอบคำถาม ค้นคว้าข้อมูลให้บริการ รวบรวมบรรณานุกรม บริการส่งเสริมการอ่าน มีการทำเครื่องมือช่วยค้น ดรรชนี สำหรับค้นเรื่องจากกฤตภาค จุลสาร และบทความที่นำมาจากหนังสือ (สินินาถ สมบูรณ์ เอนก 2545 : น.48-51)

4.2 หนังสือหายาก คือ หนังสือเพื่อการค้นคว้าวิจัยที่ผู้ต้องการใช้ไม่สามารถหาได้ง่ายในห้องสมุดทั่วไป สารนิเทศเช่นนี้จึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญควรมีการจัดการดังนี้

ก. มีการอนุรักษ์และ สงวนรักษาให้คงอยู่ในสภาพดีสมคุณค่า เพื่อจะนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างยืนนาน เช่น มีการจัดเก็บไว้ในห้องที่ปรับอุณหภูมิ อบยาฆ่าแมลง ทำสำเนาเพื่อให้ผู้ใช้บริการนำไปใช้แทนต้นฉบับ

ข. มีห้องสำหรับเก็บ เอกสารประเภทนี้และผู้บริการใช้ได้เฉพาะในห้อง หากจะยืมและถ่ายเอกสาร บรรณารักษ์ จะดำเนินการให้ มีการคิดค่าถ่ายเอกสารแพงกว่าปกติเพื่อป้องกันมิให้ผู้ใช้บริการนำไปใช้

อย่างพร่ำเพรื่ออันจะเกิดความเสียหายได้ (นิสิตรายวิชา 2206 648 2544 : น.27-32)

จากที่กล่าวมาข้างต้นหากห้องสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณมีงบประมาณสนับสนุน และสามารถ ดำเนินบทบาทได้ตามที่กล่าว ก็จะทำให้สำนักหอสมุดนี้มีความโดดเด่นเป็นไปตามความคาดหวังของประชาคมทั้งภายนอก และภายในมหาวิทยาลัย แต่ทั้งนี้ก็มีได้ หมายความว่า จะเป็นพันธะหน้าที่ ของห้องสมุด แต่เพียงฝ่ายเดียว เพราะต้องอาศัยความร่วมมือ ของประชาคมที่จะมาใช้บริการห้องสมุด และ ร่วมมือกันเพื่อให้ความคาดหวังดังกล่าวบรรลุ ถึงเป้าหมาย

ประชาคมมหาวิทยาลัย : พันธะหน้าที่ต่อ ห้องสมุด

ในยุคที่ห้องสมุดได้ปรับเปลี่ยนเป็น สำนักวิทยบริการที่เต็มไปด้วยฐานทรัพยากร อันหลากหลาย มีความสะดวกสบายภายใต้ เทคโนโลยีล้ำยุคนั้น ผู้ใช้บริการหลายคนกลับ ใช้บริการของห้องสมุดผิดวัตถุประสงค์ ซึ่ง จากการสังเกตของผู้เขียนพบว่า

1. ผู้ใช้บริการห้องสมุดโดยเฉพาะ นิสิตนั้นขาดจิตสำนึกในการใช้บริการมีหลายคน เข้าห้องสมุดด้วยวัตถุประสงค์อื่น เช่น เพื่อ พบปะสังสรรค์ ตั้งวงสนทนา สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น นอกจากนี้บางคนเข้าห้องสมุด เพื่อความบันเทิงเพื่อเข้าดูสื่อลามกตาม อินเทอร์เน็ต เป็นต้น การใช้ห้องสมุดอย่างผิด

วัตถุประสงค์นั้นนอกจากจะทำให้โลกทัศน์และสติปัญญาเสื่อมถอยแล้ว ก็ยังเป็นการเริ่มต้นของการสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น และยอมเป็นที่แน่นอนว่านิสัยดังกล่าวจะค่อยข่มเพาะและนำไปใช้เมื่อเข้าอยู่สังคมภายนอกในวันข้างหน้า

2. ในภาวะการณ์แย่งชิงผลประโยชน์ ช่วงสมัยการสื่อสารไร้พรมแดนนั้น มีการเกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า “ลัทธิวิทยา” ขึ้นในหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ ดังปรากฏว่าในปัจจุบันมีการ ขโมยบทความในหนังสือ มีการซุกซ่อนเอกสารงานวิจัยทางวิชาการ ซึ่งปรากฏการณ์ลัทธิวิทยานี้ทำให้เกิดความเสื่อมถอยในแง่สติปัญญา ศีลธรรม จริยธรรมในสังคม และจะค่อย ๆ ขยายกลายเป็น “ภาวะโจรทางวิชาการ” ขึ้น ก่อนที่จะพัฒนาเป็นโจรประเภทอื่นกันต่อไปในวันข้างหน้า

การใช้ห้องสมุดผิดวัตถุประสงค์นั้นทำให้ห้องสมุดปรับเปลี่ยนจาก แหล่งทรัพยากรทางความรู้ทางวิชาการกลายเป็นสถานบันเทิงหรือสถานที่ก่อการอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ก่อให้เกิดสิ่งที่สร้างสรรค์ในสังคมของชาวมหาวิทยาลัย ดังนั้นควรมีการสร้าง

จิตสำนึกในการใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเสียใหม่ โดยมุ่งไปที่การแสวงหาความรู้ทางวิชาการจากฐานทรัพยากร จากเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีอยู่ การเข้าถึงโลกวิชาการจากห้องสมุดนั้น จะช่วยให้บัณฑิตมีทักษะในการเข้าถึงสารสนเทศ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีประโยชน์และได้เปรียบ เพราะการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยไม่ได้หยุดแค่ในห้องเรียน ไม่ได้หยุดแค่ต้องการเอาประกาศนียบัตร แต่เป็นการเตรียมความพร้อมให้อยู่ในโลกได้ เมื่อออกไปทำงานบัณฑิตก็ยังคงมีทักษะในการใช้สารสนเทศ และรักการศึกษายิ่งขึ้น (ประภาส พาวินันท์ 2544 : น 40-41)

การใช้ห้องสมุดเป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญนั้น ประชาคมชาวมหาวิทยาลัยจึงควรตระหนักอยู่เสมอว่า จะทำอย่างไรให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยก้าวสู่ความเป็นเลิศทั้งในด้านวิชาการ และการบริการ จะช่วยกันดูแลรักษาอย่างไร ทั้งในแง่ของทรัพยากรวัตถุ และทรัพยากรบุคคล และที่สำคัญก็คือ ควรตระหนักอยู่เสมอว่า เราได้อะไรจากห้องสมุดและเราควรตอบแทนห้องสมุดอย่างไร

ความส่งท้าย

บทความเบา ๆ ที่เขียนขึ้นนี้เป็นทัศนะมุมมองของผู้เขียนซึ่งต้องพึ่งพาบริการของห้องสมุดอยู่เสมอ ความคาดหวังที่จะเห็นห้องสมุดของสถาบันพัฒนาสู่ความเป็นเลิศเป็นสิ่งที่ผู้เขียนปรารถนา แต่การบรรลุเป้าหมายจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างห้องสมุดกับประชาคมมหาวิทยาลัย โดยอาศัยกาลเวลาและสถานการณ์เป็นเครื่องพิสูจน์ต่อไป

บรรณานุกรม

- นิติตรายวิชา 2206 648 ปีการศึกษา 2542 “ห้องสมุด หนังสือหายากที่น่าสนใจในกรุงเทพมหานคร”
วารสารบรรณารักษศาสตร์. ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 มกราคม 2544 .
- ประกาศ พาวินันท์ “สรุปผลการวิจัยเรื่องการสอน การใช้ห้องสมุด และทักษะทางสารนิเทศ
ในสองมหาวิทยาลัยของรัฐ” วารสารข่าวสารห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ปีที่ 17 ฉบับที่ 2-4 เมษายน - ธันวาคม 2544.
- เปล่งศรี อิงคนินันท์ “สารสนเทศเฉพาะสาขา” วารสารข่าวสารห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ปีที่17 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2544.
- พิมพ์รำไพ เปรมสมิทธิ์ “ผู้นำห้องสมุด” วารสารบรรณารักษศาสตร์. ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม
2544.
- พุทธชาติ แผ่นไผน “อินเทอร์เน็ตกับงานหอสมุด” วารสารข่าวสารหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย
รามคำแหง. ปีที่ 20(12) ฉบับที่ 4 พฤศจิกายน - ธันวาคม 2540 - มกราคม 2541.
- ระพี สาดริก “บทบาทแต่ลูกหลานทุกคนที่มุ่งเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย” ในทัศนะการศึกษาและ
การพัฒนาตนเอง. น.9-18 ภาควิชาการพัฒนามนุษย์และสิ่งแวดล้อม คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยรังสิต 2540 .
- สมคิด อุปนันชัย และ นิตยนาถ ฉายากุล “การพัฒนามูลค่าการห้องสมุด” วารสารข่าวสารหอ
สมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปีที่ 20 (12) ฉบับที่ 4 พฤศจิกายน - ธันวาคม
2540 - มกราคม 2541.
- สินีนามู สมบูรณ์เอนก “ความร่วมมือในการจัดหาสิ่งพิมพ์ภาคเหนือของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่” วารสารวิทยบริการ. ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2545. สำนัก
วิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- สุวิมล ธนะผลเลิศ และ ปรัชญา ชาวผ่อง “มหาวิทยาลัยวิจัยกับการบริการสารสนเทศของห้องสมุด
ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” วารสารข่าวสารห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ปีที่ 17 ฉบับที่ 2 - 4 เมษายน - ธันวาคม 2544.